

yoo şe işiro, ki wọn lè fi ayò şe èyí, ki i şe pèlu ibanujè, nitori èyi yíi yoo je ailere fun yin. (Isa 62:6; A.A. 20:28.)

Ibeere fun adura.

18. E maa gbadura fun wa: nitori awa gbagbo pé awa ni èrí-òkàn rere, a si nfe lati maa huwa titò ninu ohun gbogbo. (1 Tess 5:25; A.A. 24:16.)

19. Şugbon emi nbè yin gidigidi si i lati maa şe èyí, kí a ba lè tètè fi mi fun yin pada. (Film 22.)

Gbigba òrò lyánú naa ati oore-òfè.

20. Njè Qlòrun alaafia, èni tí o tun mu olùşò-agutan nla ti awon agutan, ti inu òkú wá, nipa èjè majemu ayérayé, àní Oluwa wa Jesu. (Rom 15:33; Sek 9:11.)

21. Ki o mu yin pé ninu işè rere gbogbo lati şe ifè rè, ki o maa işè ohun ti i şe itewogba niwaju rè ninu yin nipasè Jesu Kristi; èni tí ogo wà fún lae ati laelae. Amin. (1 Pet 5:10; Filp 2:13.)

22. Emi si nbè yin, ará, è gba òrò iyanju mi; nitori iwé kukuru ni mo kò si yin.

23. E mò pe a dá Timoteu arakunrin wa silè; bí ó ba tètè de, emi pèlu rè yòò ri yin. (1 Tess 3:2; 1 Tim 6:12.)

24. E ki gbogbo awon ti nşè olori yin, ati gbogbo awon eniyan mímò. Awon tí o ti Itali wá ki yin. (eşè 7.)

25. Ki oore-òfè wà pèlu gbogbo yin. Amin. (Kol 4:18; Tit 3:15.)

JEMISI

(A.D. 60)

ORI 1.

Ikini.

JEMISI, iranşè Qlòrun ati ti Jesu Kristi Oluwa, si awon èyà mejila ti o tuka kiri, alaafia (A.A. 12:17; Tit 1:1; A.A. 20:7; Deut 32:26; Jhn 7:35; 1 Pet 1:1.)

Isin otitò ti a jeri rè nipa fifi ara da işò-ro.

2. Eyin ará mi, nigba ti eyin ba bọ sinu onirúurú idánwò, è ka gbogbo rè si ayò. (Matt 5:12; Heb 10:34; 1 Pet 1:6.)

3. Ki è si mò pe idánwò igbagbo yin nsişè suuru (Rom 5:3.)

4. Şugbon è jè ki suuru şe işè aşepé, ki eyin lè jè pipe ati àilábükù, ki o má ku ohun kan fun enikeni. (Kol 4:12; 1 Tess 5:23.)

5. Bi o ba ku ogbon fun enikeni, ki o bèèrè lówò Qlòrun, èni ti nfifun gbogbo eniyan lopolopo laisi ègàn; a o si fifun un. (1 A.Qba 3:9; Owe 2:3; 1 Jhn 5:14.)

6. Şugbon ki o bèèrè ni igbagbo, ni

aisiyémèjì rará. Nitori èni ti o nşiyè-mèjì dabi igbi omi òkun, ti nti owò aféfè bí siwa bí sèhìn ti a si nrú soke. (Mk 11:24.)

7. Nitori ki irú eniyan bẹè máşè rò pe, oun yoo ri ohunkohun gba lówò Oluwa, (Jak 4:8.)

8. Eniyan oniyémèjì, alailèduro şinşin ninu onà rè gbogbo.

9. Jé ki arakunrin ti i şe talaka maa sogo ninu igbega rè.

10. Ati qlòrò, ninu iresilè rè, nitori bi itànná koriko ni yoo kója ló. (1 Kor 7:31.)

11. Nitori ti òòrùn yò pèlu mímúná igbona rè, o si gbè koriko; itanna rè si rè dānù, èwà rè si parun: bẹè pèlu ni qlòrò yoo şègbé ninu ilepa rè. (Isa 40:6-8; Psm 102:4,11.)

12. Ibukun ni fun okunrin ti o fi okàn rán idánwò; nitori nigba ti o bá yege, yoo gba ade iyè, ti Oluwa ti şe ileri fun awon ti o fè è. (Heb 12:5; Jms 2:5.)

13. Ki enikeni ti a danwo maşè wi

pe, "Lati ọwọ Ọlọrun ni a ti dán mi wò"; nitori a kò lè fi buburu dan Ọlọrun wò, oun naa ki i si dán ẹnìkẹni wò:

14. Sugbọn olukuluku ni a ndánwò, nigba ti a ba ti ọwọ ifẹkufẹ ara rẹ fa a lọ ti a si tan-an je.

15. Njẹ ifẹkufẹ naa, nigba ti o ba loyun a si bi ẹsẹ: ati ẹsẹ naa nigba ti o ba si dagba tán, a si bi ikú. (Job 15:35; Psm 7:14; Rom 6:21,23.)

16. Ki a ma ẹ tòn yin je, ẹyin ará mi olufẹ (1 Kor 6:9; ẹsẹ 19.)

17. Gbogbo ẹbùn rere ati gbogbo ẹbùn pipe lati òkè ni o ti wá, o si nsòkalẹ lati ọdọ Baba imọlẹ wá, lodo Ẹni ti kò lè si iyipada tabi ojiji ayidayida. (Jhn 3:27; Mal 3:6.)

18. Nipa ifẹ ara rẹ ni o fi ọrọ otitọ bí wa, ki awa lè je bi akòso awọn ẹdà rẹ. (Jhn 1:13; Ef 1:12; Ifh 14:4.)

Ijẹri nipa iwa ati iṣe.

19. Ẹyin mọ ẹyí, ẹyin ará mi olufẹ; sugbọn je ki olukuluku eniyan maa yara lati gbó, ki o lora lati binu: (Owe 5:1,2; 10:19.)

20. Nitori ibinu eniyan ki i ṣiṣe ododo Ọlọrun.

21. Nitori naa ẹ fi gbogbo eeri ati buburu aṣelékè lelé ni apákan, ki ẹ si fi ọkàn tútù gba ọrọ naa ti a gbìn, ti o le gba ọkan yin là. (Ef 4:22; 1 Pet 2:1; Ef 1:13; Tit 2:11.)

22. Sugbọn ẹ je oluṣe ọrọ naa, ki i ṣe olugbo nikan, ni títan ara yin je. (Matt 7:21; Rom 2:13; 1 Jhn 3:7.)

23. Nitori bi ẹnìkàn bá je olugbo ọrọ naa, ti kò si jẹ oluṣe, oun dabi ọkunrin ti o nṣakiyesi oju ara rẹ ninu àwòjiji: (Luk 6:47; 1 Kor 13:12.)

24. Nitori o ṣakiyesi ara rẹ, o si ba tirẹ lọ, lojukan naa o si gbagbe bi oun ti rí.

25. Sugbọn, ẹni ti o ba nwo inu ofin pipé, ofin ominira, ti o si duro ninu rẹ, ti kii ṣe olugbo ti ngbagbe, bikoṣe oluṣe iṣe, oluware yoo je alábùkún ninu iṣe rẹ. (2 Kor 3:18; Jms 2:12; Jhn 13:17.)

26. Bi ẹnìkẹni ba rò pe oun nsin Ọlọrun nigba ti kò kó ahọn rẹ ni ijanu, sugbọn ti o ntan ọkàn ara rẹ je, isin oluware ọsán ni (Psm 34:13; 1 Pet 3:10.)

27. Ìsin mimọ ati aileeri niwaju Ọlọrun ati Baba ni ẹyí, lati maa bojuto awọn alainibaba ati awọn opó ninu iponju won, ati lati pa ara ẹni mọ lailabawon kuro ni ayé. (Matt 25:36; Rom 12:2; 1 Jhn 5:18.)

ORI 2.

Igbagbó láisi ojusaju eniyan.

EYIN ara mi, ẹ máṣe ṣe ojúsàjú eniyan, bi ẹyin ti di igbagbọ Oluwa wa Jesu Kristi mu, Oluwa ogo (Owe 24:23; Matt 22:16; 1 Kor 2:8.)

2. Nitori bi ọkunrin kan bá wá si ipejọpọ yin, pẹlu oruka wura ati aṣo daradara, ti talaka kan si wá pẹlu ninu aṣo gbígbó (ẹsẹ 3.)

3. Ti ẹyin si bu iyin fun ẹni ti o wọ aṣo daradara, ti ẹ si wi pe, "Iwọ jókódó nihinyíí ni ibi daradara", ti ẹ si wi fun talaka naa pe, "Iwọ duro níbẹ, tabi jókódó nihin labẹ apoti itisẹ mi!" (ẹsẹ 2.)

4. Ẹyin kò ha ndá ara yin si meji laarin ara yin, ti ẹ si di onidajọ ti o ni èrò buburu? (Jhn 7:24.)

5. Ẹ fi eti silẹ, ẹyin ara mi olufẹ; Ọlọrun kò ha ti yàn awọn talaka ayé yíi ṣe ọlórò ni igbagbọ, ati ajogun ijoba naa, ti o ti ṣe ileri fun awọn ti o fẹ ẹ? (1 Kor 1:26-28; Luk 12:21; Jak 1:12.)

6. Sugbọn ẹyin ti bu talaka kù. Awọn ọlórò ko ha npon yin loju, won kò ha si nwọ yin lọ si ile ẹjọ? (1 Kor 11:22; A.A. 8:3.)

7. Won kò ha nṣo ọrọ-odi si oruko rere nàà ti a fi npe yin?

8. Nitootọ bi ẹyin ba nmu olu ofin ṣe geṣe bi iwe mimọ, ti wi pe, "Iwọ fẹ ẹnìkẹjì rẹ bi ara rẹ," ẹyin nṣe daradara (Lef 19:18; Matt 22:39.)

9. Sugbọn bi ẹyin ba nṣe ojusaju

eniyan, eyin ndéşè, a si nda yin lèbi nipa ofin bi arúfin.

10. Nitori ẹnìkẹni ti o ba pa gbogbo ofin mò ti o si rú ọkan, o jẹbi gbogbo rẹ. (Matt 5:19; Gal 3:10.)

11. Nitori ẹni to o wi pe, "Maşe şe pánşàgà," oun ni o si wi pe, "Maşe pan-nyan." Njẹ bi iwọ kò şe pańşaga, şugbọn ti iwọ panian, iwọ di arufin. (Eks 20:13,14; Deut 5:17,18.)

12. E maa sòrò bẹ, ẹ si maa hùwà bẹ, bi awọn ti a o fi ofin ominira dá lejọ (Jak 1:25.)

13. Nitori ẹni ti kò şaanu, ni a o şe idájọ fun laisi aanu; şugbọn aanu nsogo lori idajọ. (Matt 5:7; 18:32-35.)

Igbagbo ti ko ni işe.

14. Èrè kinni o jẹ, ará mi, bi ẹnìkan wipe oun ni igbagbo, şugbọn ti kò ni işe? Igbagbo naa le gba a la bi? (Matt 7:26; Jms 1:22.)

15. Bi arakunrin tabi arabinrin kan bá wà ni ihòhò, ti o si şàlìn ounjẹ òòjọ (Luk 3:11.)

16. Ti ẹnìkan ninu yin si wi fun wọn pe, "E maa lọ ni alaafia, ki ara yin maşe tutu, ki ẹ si yó." laisi fi awọn nkan ti ara nfẹ fun wọn; èrè kinni o jẹ? (Jhn 3:17,18.)

17. Bẹ si ni igbagbo, bi kò ba ni işe, o kú ninu ara.

18. Şugbọn ẹnìkan lè wi pe, "Iwọ ni igbagbo, emi si ni işe: fi igbagbo rẹ han mi laisi işe, emi o si fi igbagbo mi han o nipa işe mi". (Jms 3:13.)

19. Iwọ gbogbo pe Ọlọrun kan ni nbe, o dara; awọn ẹmi eşu pelu gbogbo, wọn si wárin (Deut 6:4; Matt 8:29; Luk 4:34.)

20. Şugbọn, iwọ alaimoye eniyan, iwọ ha fẹ mò pe, igbagbo laisi işe asán ni? (eşè 17.)

21. Ki ha şe nipa işe ni a da Abrahamu baba wa láre, nigba ti o fi Isaaki omọ rẹ rubọ lori pẹpe? (Gen 22:9.)

22. Iwọ rii pe igbagbo bá işe rẹ rin, ati pe nipa işe ni a sọ igbagbo di pipe (Heb 11:17.)

23. Iwe-mimọ si şe ti o wi pe, "Abrahamu gba Ọlọrun gbọ, a si ka a si ododo fun un": a si pe e ni òrẹ Ọlọrun. (Gen 15:6; Rom 4:3; 2 Kro 20:7; Isa 41:8.)

24. Njẹ eyin rii pe nipa işe ni a nda eniyan lare, ki i şe nipa igbagbo nikan.

25. Gege bẹ pelu ni a dá Rahabu pańşaga lare nipa işe, nigba ti o gba awọn ọnişe ti o si rán wọn jade gba ọnà miran? (Jos 2:1; Heb 11:31.)

26. Nitori bi ara laisi ẹmi ti jẹ òkú, bẹ gege pelu ni igbagbo laisi işe jẹ òkú. (eşè 20.)

ORI 3.

Igbagbo ti ko şişe ninu ọrò.

EYIN ara mi, ẹ maşe jẹ ki púpọ ẹninù yin jẹ olukọni, nitori ẹ mò pe awa ti nkọni ni a o dá lejọ pọju (Matt 23:8; Luk 6:37.)

2. Nitori ninu ohun pupọ ni gbogbo wa nşişe, Bi ẹnìkan kò ba şişe ninu ọrò, oun naa ni ẹni pipe, oun ni o si lè kó gbogbo ara ni ijanu. (1 A.Ọba 8:46; 1 Pet 3:10; Matt 12:37; Jms 1:26.)

3. Bi a ba si fi ijanu bọ eşin lenu, ki wọn lè gbọ tiwa, gbogbo ara wọn ni awa si nyi kiri pelu (Psm 32:9.)

4. Kiyesi awọn ọkọ pelu, bi wọn ti tobi tó, ti a si nti ọwọ ẹfuufu lile gbá kiri, itọkọ kekere ni a fi ndari wọn kiri, sibikibi ti o ba wù ẹni ti ntọ ọkọ.

5. Bẹ pelu ni ahọn jẹ ẹya kekere, o si nfonnu ohun nlá. Wo igi nla ti ina kekere nsun jóná! (Owe 12:18; Psm 12:3.)

6. Ina si ni ahọn, ayé eşè si ni: laarin awọn ẹya ara wa, ni ahọn ti nba gbogbo ara jẹ ti o si ntinabọ ipa ayé wa; ọrun-apadi si ntinabọ oun naa. (Owe 16:27; Matt 15:11; 18:19.)

7. Nitori olukuluku ẹda ẹranko, ati ti ẹyẹ, ati ti ejò, ati ti ohun ti nbe ni òkun, ni a ntù loju, ti a si ti tù loju lati ọwọ ẹdá eniyan wá.

8. Şugbọn ahọn ni ẹnìkẹni kò lè tù loju; ohun buburu aláigbọran ni, o

kún fun oró iku ti npani. (Psm 140:3; Rom 3:13.)

9. Oun ni awa fi nyin Oluwa ati Baba, oun ni a si fi nbú eniyan, ti a dá ni aworan Olurun (Gen 1:26.)

10. Lati enu kan naa ni iyin ati èébú ti njade. Eyin ara mi, nkan wonyi ki o ri beẹ.

11. Njẹ orisun kan ha lè maa sun omi didùn ati omi kíkòrò jade pò lati ojusun kannaa wá bí?

12. Eyin ara mi, igi òpòtò ha lè so èso olifi bí, tabi àjàrà lè so èso òpòtò? Beẹ ni orisun kan kò lè sun omiroti ati omi tútù (Matt 7:16.)

Ogbon otito ati ti ayèdèrú.

13. Tani o gbón ti o si ni imò ninu yin? E je ki o fi isẹ rẹ hàn nipa iwa rere, nipa iwa tútù ti ogbón. (Gal 6:4; Jak 2:18.)

14. Sugbón bi eyin bá ní owu kíkòrò ati ljà lókàn yin, e má si se yangàn, e má si shéké si otito (Rom 2:8; esẹ 16; 1 Tim 2:4; Jms 5:19.)

15. Ogbón yí ki i se eyi ti o ti oke sokalẹ wá, sugbón ti ayé ni, ti ara ni, ti emi esù ni (Jms 1:17; 1 Tim 4:1.)

16. Nitoti ibi ti owú ati ljà bá gbé wá nibẹ ni rudurudu ati isẹ buburu gbo-gbo wá. (Gal 5:20.)

17. Sugbón ogbón tí o ti òkè wa, yoo kókó mó; lèhin naa, a si ni alafia, ipamóra, kò si shoro lati bẹ, o kún fun aanu ati èso rere, laisi iyèméjì ati laisi agabagebe (1 Kor 2:6; Rom 12:9; 1 Pet 1:22.)

18. Èso ododo ni a ngbìn ni alafia fun awon ti nsişe alafia. (Owe 11:18; Isa 32:17.)

ORI 4.

Oré ayé, ota Olurun.

NI BO ni ogun ti wá, nibo ni ljà si ti wá laarin yin? Kò ha se ifekufe ara yin ti njagun ninu awon eyà-ara yin ni bí? (Tit 3:9; Rom 7:23.)

2. Eyin nfe, e kò si ní: eyin npa, e si nse ilara, e kò si lè ní; eyin njà, eyin si njagun; e kò ni, nitoti ti eyin kò bèèrè,

3. Eyin bèèrè, e kò si rí gbà, nitoti ti eyin si bèèrè, ki eyin lè lè ó fun ifekufe ara yin. (Psm 18:41; 1 Jhn 3:22; 5:14.)

4. Eyin panşaga-òkunrin, ati panşaga-obinrin, e kò mò pe ibaré ayé isòtá Olurun ni? nitoti naa eniken ti o ba fẹ lati jẹ òrẹ ayé di ota Olurun. (Jms 1:27; 1 Jhn 2:15; Jhn 15:19.)

5. Eyin şebi iwe-mímó şo lásán pé, "Emi ti o fi sinu wa njowu gidigidi lori wa?" (Gen 6:5; Num 11:29.)

6. Sugbón o nfun-ni ni oore-òfẹ si i, Nitoti naa ni o se wí pe, "Olurun kò oju ljà si awon agberaga, şugbón o fi oore-òfẹ fun awon onirèlẹ okan." (Psm 138:6; Owe 3:34.)

7. Nitoti naa e şeriba fun Olurun, E kò oju ljà si esù, oun o si sá kuro lođo yin. (1 Pet 5:6-9.)

8. E sunmó Olurun, oun o si sunmó yin, E we owo yin mó, eyin elésè; e si se okan yin ni mimó, eyin oniye-meji (2 Kro 15:2; Isa 1:16; Jms 1:8.)

9. Ki inu yin bajẹ, ki e si kédùn, ki e si sokún. E je ki erin yin di ibanujẹ ati ki ayò yin di ikáanú (Lk 6:25.)

10. E rẹ ara yin silẹ niwaju Oluwa, oun o si gbe yin ga (Matt 23:12.)

Isoro ibajẹ.

11. Ará, e máşe şoro ibi si ara yin, Eni ti o ba nsòrò ibi si arakunrin rẹ, ti o si ndá arakunrin rẹ lejo, o nsòrò ibi si ofin, o si ndá ofin lejò, şugbón bi iwò ba ndá ofin lejo, iwò ki i se oluşe ofin, bikoşe onidajo (1 Pet 2:1.)

12. Olofin ati onidajo kanşoşo ni nbe, ani eni ti o lè gbàlà ti o si lè parun; şugbón tani iwò ti ndá enikeji rẹ lejo (Matt 10:28; Rom 14:4.)

Igbekelé asán.

13. E wa nisinsinyi eyin ti nwi pe, "Loni tabi lóla awa o lo si ilú bayii, a o si se odun kan nibè, a o si şowò, a o si jèrè." (Owe 27:1.)

14. Nigba ti eyin kò mò ohun ti yoo de lóla, Kinni emi yin? Ikuukuu saa ni yin, ti o hàn nigba diẹ, lèhin naa o si tuka lo (Job 7:7; Psm 102:3.)

15. Eyi ti è bá fi wi pe, "Bi Oluwa bá fẹ́, awa o wà laaye, a o si şe éyí tabi eyiyí." (A.A. 18:21.)

16. Şugbon nisinsinyí eyin nyangàn ninu igbéraga yin; gbogbo iru iyangàn beẹ́ ibi ni. (1 Kor 5:6.)

17. Nitori naa, eni ti o ba mọ́ rere ni şise ti kò si şe é, eşe ni fun un. (Luk 12:47; Jhn 9:41.)

ORI 5.

Igbèhin animilara.

Ewá nisinsinyí eyin olórò è maa şokun ki è si maa pohunnere èkún nitori òşì ti nbòwá ta yin (Lk 6:24.)

2. Orò yin dífàjé, kòkòrò si ti je aşò yin (Job 13:28; Matt 6:20.)

3. Wura ati fadaka yin dógun; didógun won ni yoo si şe ełeri si yin, ti yoo si je eran ara yin bi ina. Eyin ti kó işura jò de ojo ikèhin (eşe 7,8.)

4. Kiyesi i, oya awon alágbaşe ti won şe ikore oko yin, eyi ti è kò san, nké rara; ati igbe awon ti o şe ikore si ti dé eti-igbó Oluwa awon omọ-ogun (Lef 19:13; Deut 24:15; Rom 9:29.)

5. Eyin ti je adun ni ayé, eyin si ti fi ara yin fun ayé jije; eyin ti mu okan yin sanra ni ojo pipa. (Amos 6:1; Jer 12: 3; 25:34.)

6. Olododo ni eyin dá lébi, ti è si pa; oun kò si kojú ijà si yin.

Nini suuru titi di ipadawa Oluwa.

7. Nitori naa, ará, è mu suuru titi di ipadawá Oluwa. Kiyesi i, agbè a maa reti eso iyebiye ti ile, a si mu suuru de e, titi di igba akórò ati aròkúró òjò (Deut 11:14; Jer 5:24.)

8. Eyin pelu è mu suuru; è fi okan yin balè; nitori ipadabo Oluwa kù si dedè (1 Pet 4:7.)

9. È maşe kùn si omonikeji yin, ara, ki a ma baa da yin lebi: kiyesi i, onidajo duro lenu ilekun (Jms 4:11,12; Matt 24:33.)

10. Ara mi, è fi awon woli ti o ti nsoro ni oruko Oluwa şe apeere iya jije, ati suuru (Matt 5:12.)

11. Sawò ó, awa a maa ka awon ti o farada iyà si eni ibukun. Eyin ti gbò ti suuru Jobu, Eyin si ri igbehin ti Oluwa şe; pe Oluwa kún fun iyónú, o si ni aanú (Matt 5:10; Job 1:21,22; 42:10; Num 14:18.)

Yera fun ibura.

12. Şugbon ju ohun gbogbo lo, ará mi, è maşe bura, i baa şe fifi orun bura, tabi ile, tabi ibura-kibura miran; şugbon je ki beeni yin je beeni ati beekó yin je beekó; ki è ma baa bó sinu ebi (Matt 5:34-37.)

Adura fun awon alaisan pelu ijewo eşe.

13. Inu enikeni ha bajé ninu yin bi? Je kí o gbadura. Inu enikeni ha dun bi? Je ki o korin mimó (eşe 10; Psm 50:15; Kol 3:16.)

14. Enikeni şe aisàn ninu yin bi? Je ki o pe awon alagba ijò, ki won si gbadura sori re, ki won fi ororo kún un ni oruko Oluwa: (Mk 6:13.)

15. Adura igbagbo yoo si gba alaisan naa la, Oluwa yoo si gbe e dide bi o ba si şe pe o ti deşe, a o darí jì í.

16. È jewo eşe yin fun ara yin, ki è si maa gbadura fun ara yin, ki a lè mu yin larada. Işe ti adura olododo nşe lagbara pupo (Matt 3:5; 1 Pet 2:24; Jhn 9:31.)

17. Eniyan oniru ise edá bi i tiwa naa ni Elijah, o gbadura gidigidi pé ki òjò maşe rò, òjò ko si rò sori ile fun odun meta ati oşu méfa, (A.A. 14:15; 1 A.Oba 17:1; Luk 4:25.)

18. O si tun gbadura, orun si tun ròjò, ile si so eso re jade (1 A.Oba 18:42,45.)

Orò Asopari.

19. Ara, bi enikeni ninu yin bá şinà kuro ninu òfitó, ti enikan si yi i pada (Matt 18:15.)

20. Je ki o mò pe eni ti o bá yí ełeşe kan pada kuro ninu işinà re, yoo gba okan kan là kuro lowo ikú, yoo si bo opolopo eşe molè (Rom 11:14; 1 Pet 4:8.)